

BADMINTONDAGI AYOLLAR: SPORTDA TENGLIKKA YO‘L

Abdiolimova Iqbolaxon Xasanboy qizi

Farg‘ona davlat universiteti Sport faoliyati fakulteti

“Sport o‘yinlari nazariyasi va uslubiyati kafedrasi” o‘qituvchisi.

Annotatsiya: Ushbu maqola gender tengligi nuqtai nazaridan badmintonda ayollar rollarining evolyutsiyasini ko‘rib chiqadi. Xotin-qizlar sportning ushbu turi bilan shug‘ullanishining tarixiy bosqichlari, yetuk sportchilarning muvaffaqiyatlari, bugungi kundagi muammo va istiqbollari tahlil etilgan. Xalqaro Badminton federatsiyasining (BWF) ayollarni sportda qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan tashabbuslari, tenglikni ta‘minlashda ayollar yetakchiligi muhimligiga alohida e‘tibor qaratilmoqda. Xulosa qilinadiki, erishilgan muvaffaqiyatlarga qaramay, badmintonda tenglik doimiy e‘tibor va kuch talab qiladigan jarayon bo‘lib qolmoqda.

Kalit so‘zlar: badminton, gender tengligi, sportdagi ayollar, Badminton Jahon federatsiyasi (BWF), Olimpiya sporti, sport adolati, ayollar yetakchiligi

Аннотация: В статье рассматривается эволюция роли женщин в бадминтоне с точки зрения гендерного равенства. Анализируются исторические этапы развития женского участия в этом виде спорта, успехи выдающихся спортсменок, а также текущие проблемы и перспективы. Особое внимание уделяется инициативам Международной федерации бадминтона (BWF), направленным на поддержку женщин в спорте, а также значению женского лидерства в продвижении равноправия. Делается вывод о том, что несмотря на достигнутые успехи, равенство в бадминтоне остаётся процессом, требующим постоянного внимания и усилий.

Ключевые слова: бадминтон, гендерное равенство, женщины в спорте, Международная федерация бадминтона (BWF), олимпийский спорт, спортивная справедливость, женское лидерство

Annotation. The article examines the evolution of the role of women in badminton from the point of view of gender equality. The historical stages of the development of women's participation in this sport, the successes of outstanding female athletes, as well as current problems and prospects are analyzed. Special attention is paid to the initiatives of the International Badminton Federation (BWF) aimed at supporting women in sports, as well as the importance of women's leadership in promoting equality. It is concluded that despite the successes achieved, equality in badminton remains a process that requires constant attention and effort.

Key words: badminton, gender equality, women in sports, International Badminton Federation (BWF), Olympic sports, sports justice, women's leadership

Kirish

Gender tenglik – bu jamiyatda va ayollar uchun teng huquqlar, erkaklar va mas'uliyatlarning mavjud bo'lishini anglatadi. Sport, ayniqsa, ijtimoiy soha va ijtimoiy ta'siri tufayli, gender tenglikka erishishning muhim maydonlaridan biridir. Ammo tarixan sport erkaklar ustunlik qilgan maydon bo'lib kelgan va ayollar sportchilarning tan olinishi, media yoritilishi va boshqaruvdagi ishtiroki past bo'lgan ta'minoti.

O'nlab yillar davomida sport nafaqat medallar, balki huquq va e'tirof uchun kurash maydoni bo'lib kelgan. Ko'pgina fanlar bo'yicha ayollar kamsitish, kam baholanish va teng imkoniyatlarning yetishmasligiga duch kelishdi. Badminton - bu ayollarga erkaklar bilan teng ravishda raqobat qilish huquqi nisbatan erta berilgan kam sonli sport turlaridan biri, ammo ularning tenglikka erishish yo'li oson emas edi.

Tarixiy ko'rinish

Badminton zamonaviy sport turi sifatida 19-asrda Angliyada rivojlana boshlagan va u boshidanoq erkaklar ham, ayollar ham qatnashgan. Biroq, ayollarning musobaqalardagi ishtiroki uzoq vaqt davomida professional bo'lmagan darajada cheklangan edi. Faqat 20-asrning ikkinchi yarmida ayollar badmintoni xalqaro maydonda tan olinib boshladi. 1992

yilda badminton Olimpiya sport turiga aylandi va ayollar toifalari Barselonadagi birinchi o'yinlarda allaqachon namoyish etilgan.

Zamonaviy badmintonda gender tenglik

Yirik turnirlarda, jumladan , Butun Angliya , Jahon chempionatlari va Olimpiya o'yinlarida sovrin jamg'armalarining tengligi eng katta yutuqlardan biri bo'ldi . Aralash juftliklarning kiritilishi, shuningdek, badmintonning erkaklar va ayollar birgalikda kurashadigan sport turi sifatida o'ziga xosligini ta'kidlaydi.

Taniqli sportchi ayollar.

Ko'plab ayollar badmintonni rivojlantirish va ommalashtirishga katta hissa qo'shdilar. Ular orasida biz quyidagilarni ajratib ko'rsatishimiz mumkin:

- **Karolina Marin** (Ispaniya) jahon va Olimpiya chempioni, Yevropa ayollar badmintonining ramzi.
- **Saina Nexval** va **Pusarla V. Sindhu** (Hindiston) mashhur hind sportchilari bo'lib, ular yangi avlod qizlarini sport bilan shug'ullanishga ilhomlantirdilar.
- **Chen Yufey** va **Tai Juying** ayollar badmintoni ayniqsa muhim bo'lgan Osiyoni vakillik qiluvchi jahon reytingidagi yetakchilardir.

Badminton nafaqat qiziqarli o'yin, balki jismoniy faollikning juda foydali shakli, ayniqsa ayollar uchun. **Badmintonning ayollar salomatligi uchun** asosiy afzalliklari :

1. Yurak-qon tomir tizimini mustahkamlash

- Doimiy harakat qon aylanishini yaxshilaydi.
- Gipertenziya, yurak xuruji va boshqa yurak kasalliklari xavfini kamaytiradi.
- Chidamlilik va yurak faoliyatini yaxshilaydi.

2. Ozish va moddalar almashinuvini tezlashtirish

- 1 soatlik o'yinda siz 300 dan 500 kaloriyagacha yoqishingiz mumkin.

- Sogʻlom vaznni saqlashga yordam beradi.
- Metabolizmni tezlashtiradi.

3. Koordinatsiya va reaksiyani rivojlantirish

- Tez harakatlar va yoʻnalishni oʻzgartirish chaqqonlik, muvofiqlashtirish va tezkor reaksiyani rivojlantiradi.
- Bu, ayniqsa, har qanday yoshdagi ayollar uchun foydalidir - bu miya va tananing faoliyatini saqlab qolishga yordam beradi.

Muammolar va qiyinchiliklar

Rasmiy tenglikka qaramay, badminton bilan shugʻullanadigan ayollar hali ham bir qator muammolarga duch kelishmoqda:

- Ommaviy axborot vositalarining kamroq eʼtibori.
- Sportdagi "erkak kuchi" haqidagi stereotiplar.
- Tashqi koʻrinish va gender rollari bilan bogʻliq bosim.

Bundan tashqari, federatsiyalarning murabbiylar shtabi va rahbariyati asosan erkaklar boʻlib qolmoqda, bu esa ayollar uchun sport karerasini tugatgandan keyin martaba imkoniyatlarini cheklaydi.

Istiqbollar va rivojlanish

Har yili ayol murabbiylar, hakamlar va turnir tashkilotchilari soni ortib bormoqda. Butunjahon badminton federatsiyasi (BWF) **ayollarni sportda qoʻllab-quvvatlash tashabbuslarini** , jumladan, yetakchilik va gender tengligi dasturlarini faol amalga oshirmoqda.

Badminton ayniqsa mashhur boʻlgan Osiyo mamlakatlarida ayollar sport va madaniyat timsoliga aylanib, ayollar sportiga nisbatan jamoatchilik fikrini oʻzgartirmoqda.

Xulosa

Badminton bilan shug'ullanadigan ayollar uzoq yo'lni bosib o'tishdi - havaskorlik darajasidan jahon yetakchilarigacha. Bugun ular nafaqat kortda g'alaba qozonishmoqda, balki uni o'zgartirish ovoziga ham aylanishmoqda. Biroq, to'liq tenglik yo'li hali to'liq emas. Ayollar erkaklar bilan teng ravishda – sportda, boshqaruvda va umuman jamiyatda o'z salohiyatini ro'yobga chiqarishi uchun sharoit yaratishni davom ettirish muhim. Badminton sport qanday qilib ijtimoiy o'zgarishlar uchun vosita bo'lishi mumkinligining yorqin namunasidir. Badminton bilan shug'ullanadigan ayollar klub o'yinchilaridan Olimpiya chempionlari, huquq faollari va ilhomlantiruvchi yetakchilargacha uzoq yo'lni bosib o'tishdi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati

1. Abdiolimova, I. (2024). IMMIGRANT TALABALARNING SOG 'LOM TURMUSH TARZINI YO 'LGA QO'YISHDA PEDAGOGIK YONDASHUVLAR. Research and implementation, 2(5), 23-26.
2. Valievich, D. S., & Iqbolakhan, A. (2022, November). Pedagogical principles of improving physical fitness of general education school students (in the example of primary classes). In E Conference Zone (pp. 1-13).
3. Jalolov, S., & Abdiolimova, I. (2022). Methods of teaching physical education in elementary school. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 12(5), 758-763.
4. Valievich, D. S., & Iqbolakhan, A. (2023, May). ANATOMO-PHYSIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF PRIMARY CLASS STUDENTS. In E Conference Zone (pp. 54-67).
5. "Badminton nazariyasi va uslubi" A.A. Pulatov, O.M. Savatyugin, Sh.Sh. Isroilov